

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Predmet br.: S1 1 K 005159 11 Kžk

Datum: objavljivanja: 18.04.2012. godine
pismenog otpravka: 06.07.2012. godine

Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Azra Miletić, predsjednica vijeća
sudija Tihomir Lukes, član vijeća
sudija Mirko Božović, član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv

Đorđislava Aškrahe

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:
Munib Halilović

Branilac optuženog:
Advokat Radivoje Lazarević

SADRŽAJ:

IZREKA	3
I. OBRAZLOŽENJE	6
A. TOK POSTUPKA	6
B. PROCESNE ODLUKE	6
1. PRIHVATANJE PRIJEDLOGA ZA IZVOĐENJEM NOVIH DOKAZA.....	6
2. ISKLJUČENJE JAVNOSTI	8
3. MJERE ZAŠTITE.....	8
4. IZMIJENJENA OPTUŽNICA.....	8
C. UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE.....	9
1. Ratno stanje u BiH.....	9
2. Svojestvo i uloga optuženog.....	10
3. Tačka 1. izreke presude: u periodu od 07. jula 1992. godine do 05. augusta 1992. godine, u logoru „Barutni magacin“ držao protivzakonito zatvoreno muško civilno stanovništvo bošnjačke nacionalnosti Kalinovika i okolnih sela i dio zarobljenih civila iz Trnova i Jeleča, opština Foča, ...	12
4. Tačka 2. izreke presude: dana 03. augusta 1992. godine iz logora „Barutni magacin“ izveo civile Suljić Remzu, Bičo Nasufa, Rogoj Nezira i Čusto Zaima i predao ih policajcima SJB Kalinovic, koji su ih sa njegovim znanjem odveli da iskopavaju mrtva tijela poginulih srpskih vojnika, na borbenu liniju u rejon Rogoja, opština Kalinovic, a u „Knjigu izlazaka“ upisao da su odvedeni u razmjenu;	13
5. Tačka 3. izreke presude: 5 august 1992. godine	14
D. PRAVNA OCJENA I KVALIFIKACIJA	18
E. PRIMJENA MATERIJALNOG PRAVA	20
F. ODMJERAVANJE KRIVIČNOPRAVNE SANKCIJE	22
G. OSLOBAĐAJUĆI DIO IZREKE PRESUDE	23
H. ODLUKA O TROŠKOVIMA KRIVIČNOG POSTUPKA.....	24

Broj: S1 1 K 005159 11 Kžk

Datum: 18.04.2012. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE !

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću Apelacionog odjeljenja sastavljenom od sutkinje Azre Miletić, kao predsjednice vijeća, te sudija Tihomira Lukeša i Mirka Božovića, kao članova vijeća, uz učešće pravne savjetnice Melike Murtezić, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Đorđislava Aškrabe, zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav (1) tačka h) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), odlučujući po drugoj izmijenjenoj optužnici Tužilaštva BiH KT-RZ-80/05 od 30.01.2012. godine, nakon održanog pretresa tokom kojeg je javnost bila djelimično isključena, te nakon vijećanja i glasanja, donio je dana 12.04.2012. godine, a dana 18.04.2012. godine javno objavio:

PRESUDU

Optuženi:

AŠKRABA ĐORĐISLAV, sin Gruje, i majke Jele, rođ. Simić, rođen 18.05.1951.godine u selu Jelašca, općina Kalinovik, JMBG ... , po nacionalnosti ... , državljanin ... , penzioner, slabog imovnog stanja, vojni rok regulisao 1972.godine u Paraćinu, ima čin inspektora u policiji, oženjen, otac troje djece, trenutno nastanjen u ... ;

na osnovu odredbe člana 285. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH)

K R I V J E

Što je:

Za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini, na području opštine Kalinovik, kao pripadnik Vojske RS, neposredno podređen komandi TG Kalinovik na čelu sa Bundalo Ratkom, vršeći dužnost komandira straže u logoru za civile „Barutni magacin“ obavljao i poslove upravljanja logorom, u periodu od 7. jula do 5. avgusta 1992. godine, protivno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, kršeći odredbe člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata, od 12.08.1949. godine,

1. u periodu od 07. jula 1992. godine do 05. avgusta 1992.godine, u logoru „Barutni magacin“ držao protivzakonito zatvoreno muško civilno stanovništvo bošnjačke nacionalnosti Kalinovika i okolnih sela i dio zarobljenih civila iz Trnova i Jeleča, opština Foča,
2. dana 03. avgusta 1992. godine iz logora „Barutni magacin“ izveo civile Suljić Remzu, Bičo Nasufa, Rogoj Nezira i Čusto Zaima i predao ih policajcima SJB Kalinovik, koji su ih sa njegovim znanjem odveli da iskopavaju mrtva tijela poginulih srpskih vojnika, na borbenu liniju u rejon Rogoja, opština Kalinovik, a u „Knjigu izlazaka“ upisao da su odvedeni u razmjenu;
3. - dana 05. avgusta 1992. godine, po odobrenju komande TG Kalinovik i načelnika SJB Kalinovik, Peri Elezu i drugim neidentifikovanim

vojnima, bez ikakve dokumentacije o primopredaji, predao 12 zatočenih civila i to: Bičo Salku, Hatić Ismeta, Karaman Fikreta, Karaman Mirsada, Kurtović Salku, Suljić Safeta, Suljić Hasana, Mušanović Mustafu, Dudo Vehbiju, Pločo Šabana, Sačić Mešu i Hadžić Edina, zatočene civile ovi vojnici natovarili na kamion FAP i odvezli ih u pravcu Mehkih brda, gdje su ih lišili života i odakle su prisutni u „Barutnom magacinu“, u njegovom prisustvu čuli pucnjavu, nakon čega se prazan kamion vratio u „Barutni magacin“, a navedeni civili su nakon rata ekshumirani i identifikovani, osim Suljić Hasana i Mušanović Mustafe, koji se i danas vode kao nestali, a u „Knjigu izlazaka“ upisao netačne podatke da su isti upućeni za KPD Foča,

- istog dana, nešto kasnije, istim vojnicima i na isti način, predao Pervan Nedžiba, Pervan Ziju i Sačić Muzafera, koji su ih odveli u pravcu Kalinovika i od tada se isti vode kao nestali, a u „Knjigu izlazaka“ upisao netačne podatke da su upućeni za KPD Foča;

- u poslijepodnevnim časovima, istim vojnicima predao sve preostale zatvorenike, iako je znao da će ih lišiti života, koje su pripadnici ove jedinice vezali žicom, natovarili ih na tri kamiona, pri čemu su ih udarali rukama, nogama i drvenim palicama, te ih u pratnji pripadnika ove jedinice i u pratnji policijskog vozila sa rotacijom povezli u pravcu Miljevine, opština Foča, u mjestu Ratine, opština Foča, zaustavili kolonu, te iz posljednjeg kamiona iz kolone izveli 24 zatočenika i to: Hadžić Enesa, Hadžić Esada, Hadžić Hasana, Hadžić Selima, Ahmethadžić Mehmeda, Škoro Avdiju, Vranović Salku, doktora Abdurahmana Filipovića, Čusto Almira, Rogoj Husniju, Rogoj Refik, Suljić Elvira, Suljić Ramiza, Suljić Emira, Kurtović Ramu, Suljić Mirsu, Suljić Damira, Suljić Edina zv. „Čiča“, Suljić Suada zv. „Medo“, Suljić Sadu, Smječanin Ismeta i Mulaomerović Adila i Juković Sabahudina, zatočenike postrojili iznad štale Mustafe Tuzlaka koja se nalazi u blizini puta, nakon čega su iz vatrenog oružja pucali u zatočenike i sve ih lišili života osim Hadžić Fezije koji je tom prilikom ranjen u nogu, ali se pretvarao da je mrtav, tijela ubijenih ubacili u gornji dio štale u kojoj se nalazilo sijeno, palili ih benzinom i zapalili, a ranjeni Hadžić Fezija, nakon što su preostala dva kamiona sa zatočenicima nastavili put, uspio izaći iz štale i pobjeći, dok su preostala dva kamiona sa ostalim zatočenicima odvezli u pravcu Miljevine, na lokalitet zv. Tuneli, opština Foča, gdje su lišili života sve preostale zatočenike iz „Barutnog magacina“ i od kojih su nakon rata ekshumirani i identificirani: Hatić (Hasima) Adem, Mustajbegović (Begana) Adem, Kešo (Avde) Ramiz, Pervan (Hamida) Asim, Hadžić (Hasana) Veiz, Pervan (Bajre) Bećir, Pervan (Hasana) Hamdo, Mušanović (Alije) Hasan, Suljić (Meše) Hilmo, Bajrić (Fadila) Ibrahim, Suljić (Meše) Kasim, Suljić (Meše) Fehim, Pervan (Hasana) Bajro, Kešo (Šabana) Avdo, Mušanović (Avde) Safet, Kečo (Nasufa) Vejsil, Hadžić (Rame) Nasuf, Velić (Adema) Munib, Suljić (Muje) Ramo, Srnja (Omera) Fehim, Hadžić (Huse) Jusuf, Bičo (Muje) Muharem, Hadžić (Smaje) Edhem, Hadžić (Omera) Vahid, Hatić (Bećira) Adem, Pervan (Bajre) Ibro, Suljić (Nasufa) Salko, Redžović (Murata) Rašid, Jašarević (Mehe) Hilmo, Suljić (Meše) Adem, Hadžić (Smaje) Smajl, Hadžimuratović (Ahmeda) Esad, Hadžić Ahmet, a preostali zatočenici Rogoj Hilmo, Čusto Muhamed, Kešo Džafer, Suljić Sevdo, Ćemo Smajo, Šemić Alija, još uvijek se vode kao nestali, a u „Knjigu izlazaka“ upisao netačne podatke da su svi zatvorenici upućeni u KPD Foča, bez evidentiranja lica kojima su zatvorenici predati;

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava, za vrijeme rata, učinio protivzakonita

zatvaranja, prisiljavanje na prinudan rad, te drugom pomagao u ubistvima,

čime je počinio krivično djelo - Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav (1) Krivičnog zakona SFRJ koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ), u vezi sa članom 22. i 24. istog Zakona,

pa ga sud, primjenom istog zakonskog propisa i odredbi člana 38. i 41. KZ SFRJ za počinjeno krivično djelo

OSUĐUJE

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 7 (sedam) GODINA

Na osnovu člana 50. KZ SFRJ optuženom se u kaznu zatvora uračunava i vrijeme provedeno u pritvoru od 31.08.2007. godine do 12.06.2008., te od 28.08.2008. godine do 21.12.2009. godine, i vrijeme koje provede u pritvoru po rješenju broj S1 1 K 005159 11 Kžk od 18.04.2012. do upućivanja na izdržavanje kazne zatvora u trajanju od 7 (sedam) godina .

Na osnovu člana 188. stav (4) ZKP BiH, optuženi se oslobađa obaveze naknade troškova krivičnog postupka.

II

Na osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH, optuženi Aškraba Đorđislav

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

Da je:

Tokom rata u Bosni i Hercegovini, na području opštine Kalinovik, kao pripadnik Vojske RS, neposredno podređen komandi TG Kalinovik na čelu sa Bundalo Ratkom, vršeći dužnost komandira straže u logoru za civile „Barutni magacin“ obavljao i poslove upravljanja logorom, u periodu od 7. jula do 5. avgusta 1992. godine, protivno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, kršeći odredbe člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine,

1. Dana 02. avgusta 1992. godine u večernjim satima iz logora „Barutni magacin“ izveo civile Muslim Jakuba i Mandra Osmana kojima se nakon toga gubi svaki trag, a u „Knjigu izlazaka“ u koju su evidentirani izlasci zatvorenika iz logora svjesno upisao lažne podatke da su navedeni civili odvedeni u razmjenu;

2. Dana 04. avgusta 1992. godine iz logora izveo Šorlija Mustafu i predao ga Peri Elezu, tijelo Šorlija Mustafe ekshumirano nakon rata na području opštine Foča, a u „Knjigu izlazaka“ svjesno upisao lažne podatke da je otišao u razmjenu;

čime bi počinio krivično djelo: Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz

člana 142. stav (1) Krivičnog zakona SFRJ koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije u vezi sa članom 22. istog Zakona.

U skladu sa odredbom člana 189. stav (1) troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava.

I. OBRAZLOŽENJE

A. TOK POSTUPKA

1. Prvostepenom presudom optuženi Đorđislav Aškraba oslobođen je od optužbe da je počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav (1) tačka h) u vezi sa tačkama a), d), e) i k) KZ BiH, a sve u vezi sa članom 180. stav (1) KZ BiH.
2. Odlučujući po žalbi, Apelaciono vijeće je u odnosu na optuženog Aškrabu usvojilo žalbu Tužilaštva BiH, ukinulo prvostepenu presudu i odredilo održavanje pretresa.
3. U ponovljenom postupku pred Apelacionim vijećem ponovo su izvedeni dokazi koji su bili izvedeni na glavnom pretresu u prvostepenom postupku, i to preslušavanjem audio – video zapisa sa nastavaka glavnog pretresa, na kojima su iskaze dali svjedoci: Fejzija Hadžić, Hubijar Džafer, Atif Mahmutović, Miloš Crnjak, Neđo Vuković, Manojlo Krstović, Milan (Petra) Lalović, Vojin Puhalo, Dragan Pržulj, Dragomir Lalović, te zaštićeni svjedoci sa pseudonimima A, H, I i Z. Na prijedlog tužilaštva na pretresu pred Apelacionim vijećem svoj iskaz su dali i svjedoci Đoko Andrić i zaštićeni svjedok J.
4. Apelaciono vijeće je izvršilo uvid u sve materijalne dokaze koji su izvedeni u toku prvostepenog postupka.

B. PROCESNE ODLUKE

1. PRIHVATANJE PRIJEDLOGA ZA IZVOĐENJEM NOVIH DOKAZA

(a) Prijedlog Tužilaštva BiH

5. Dana 10.10.2011. godine Tužilaštvo BiH je podnijelo prijedlog za izvođenje novih dokaza¹ u ponovljenom postupku. U svom prijedlogu tužilac navodi da je tek po okončanju prvostepenog postupka uspio doći do dvojice bivših stražara iz Barutnog magacina, te da je još jedan svjedok po povratku iz inostranstva kontaktirao tužilaštvo po saznanju da je pozivan. Istovremeno tužilac predlaže da se ponovo ispita svjedok I, koji

---

¹ Prijedlog za ponovno pozivanje zaštićenog svjedoka I, Đoku Andrića, i dva zaštićena svjedoka, od kojih je jednom u daljem postupku dodijeljen pseudonim J.

je u međuvremenu dopunio svoju izjavu u odnosu na pitanje egzekutora nad zatočenim civilima.

6. Odbrana se usprotivila izvođenju novih dokaza ističući da je tužilaštvo ove dokaze moglo izvesti i u toku prvostepenog postupka, te da u ovoj fazi postupka prijedlog nije osnovan.

7. Nakon što je ocijenilo podneseni prijedlog, Apelaciono vijeće je prihvatilo da se kao novi dokazi pozove svjedoci Đoko Andrić i svjedok J.² Apelaciono vijeće nalazi da tužilac objektivno nije bio u mogućnosti da ispita ove svjedoke u trenutku kada je predmet protiv optuženog Aškrabe bio u fazi istrage, te je izvođenjem dokaza u ovom predmetu došao do saznanja o potpunijem identitetu stražara. Ovi svjedoci nisu sa istog područja s kojeg su većinom ostali stražari iz Barutnog magacina, a i sam optuženi, te je razumljivo da je tužilac imao poteškoće u kontaktiranju istih.

8. Apelaciono vijeće je odbilo prijedlog da se ponovo ispita svjedok I, iz razloga što je navedeni svjedok u toku prvostepenog postupka direktno i unakrsno ispitan, te je uložen i zapisnik o ispitivanju ovog svjedoka u toku istrage. Istraga u predmetu protiv optuženog Aškrabe je okončana i tužilaštvo u konkretnom slučaju nije dokazalo, niti potkrijepilo opravdanost ponovnog pozivanja ovog svjedoka. Naime, Apelaciono vijeće nalazi da u konkretnom slučaju nije dokazano da i pored dužne pažnje i opreza tužilac nije bio u mogućnosti da ispita zaštićenog svjedoka I na okolnosti koje smatra relevantnim. Činjenica da je nakon izvjesnog vremena svjedok promijenio svoj iskaz (koji je i ranije mijenjao) ne predstavlja, prema ocjeni ovog Vijeća, valjan razlog za ponovno pozivanje svjedoka. Tužilac je odustao od pozivanja jednog od predloženih novih svjedoka, za kojeg je također tražio mjere zaštite, ali zbog odustanka od prijedloga u odnosu na njega/nju o eventualnom dodjeljivanju mjera zaštite nije ni odlučeno.

(b) Prijedlog odbrane

9. Odbrana je također podneskom od 10.10.2011. godine predložila izvođenje novih dokaza i to: saslušanje svjedoka Gojka Lalovića, vještačenje po vještaku geodetske struke (Klještar Mitar) na okolnosti udaljenosti i razdaljine od Barutnog magacina do prevoja Rogoj, mjesta Ratine – Tuzlakova štala, Mekih brda i do tunela kod Miljevine, te psihijatrijsko vještačenje zaštićenog svjedoka I zbog nedosljednosti u iskazu (po vještaku Žarku Saviću). U toku pretresa odbrana je odustala od prijedloga da se pozove svjedok Gojko Lalović.

10. Nakon što je ocijenilo podneseni prijedlog, te usmena izjašnjenja stranaka i branioca, Apelaciono vijeće je odbilo kao neosnovan prijedlog. Vještačenje razdaljine od Barutnog magacina do ostalih lokacija, prema ocjeni ovog Vijeća, nije relevantno za donošenje odluke po izmijenjenoj optužnici u ovom predmetu, pogotovo ako se uzme u obzir činjenični opis djela, kao i razlozi zbog kojih je prvostepena presuda u odnosu na optuženog ukinuta. Također, Apelaciono vijeće smatra da psihijatrijsko vještačenje svjedoka u ovom postupku nije relevantno, jer ovo Vijeće svoju odluku donosi u skladu sa odredbama ZKP BiH, cijeneći izvedene dokaze pojedinačno i u međusobnoj

---

² U daljem tekstu slijedi procesna odluka o dodjeli mjera zaštite za ovog svjedoka.

povezanosti, te će na osnovu takve ocjene donijeti odluku u pogledu vjerodostojnosti iskaza svih svjedoka, uključujući svjedoka I.

2. ISKLJUČENJE JAVNOSTI

11. U toku pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja, u skladu sa odredbom člana 235. ZKP BiH, javnost je djelimično bila isključena u dijelu kada se raspravljalo o mjerama zaštite za svjedoka J i to radi zaštite ličnih podataka svjedoka. Također, tokom preslušavanja iskaza svjedoka H, Apelaciono vijeće je djelimično zatvorilo pretres za javnost, iz razloga što je prvostepeni postupak u tom dijelu bio zatvoren za javnost, zbog činjenice da su zaštićenom svjedoku H predočavani dokumneti koji su sadržavali podatke, na osnovu kojih se može otkriti identitet zaštićenog svjedoka. U preostalom dijelu pretres je bio javan.

3. MJERE ZAŠTITE

12. Tužilaštvo BiH je dostavilo prijedlog da se jednom od novih svjedoka odrede mjere zaštite i to iz razloga što se svjedok plaši za svoju sigurnost. Nakon što je u sjednici zatvorenoj za javnost Apelaciono vijeće ispitalo svjedoka na okolnosti iz podnesenog prijedloga, donijelo je rješenje kojim se prihvata prijedlog tužioca. Apelaciono vijeće cijeni da se u konkretnom slučaju ne radi o anonimizaciji koja bi dovela do narušavanja jednakosti oružja, identitet svjedoka je poznat odbrani i prava odbrane ovom odlukom nisu ni na koji način ugrožena. Svjedok je u stalnom kontaktu sa nepoznatim licima, te zbog prethodnih kontakata sa pripadnicima policijskih struktura, svjedok osjeća strah i nesigurnost u okruženju u kojem živi.

13. Apelaciono vijeće je svjedoku dodijelilo pseudonim J, njegov identitet ostaje zaštićen 15 godina nakon pravnosnažnosti presude; te je zabranilo da se javno objavljuje fotografija svjedoka; zabranjuje se video prenos i video zapis je povjerljiv (kod:Z6).

4. IZMIJENJENA OPTUŽNICA

14. Dana 30. 01.2012. godine Tužilaštvo BiH je dostavilo drugu izmijenjenu optužnicu broj KT-RZ 80/05.

15. U svom izjašnjenju od 13.02.2012. godine, odbrana ističe da u odnosu na optuženog druga izmijenjena optužnica ima karakter proširene optužnice, i to u bitnim dijelovima, na koji način je prema mišljenju odbrane pogoršan položaj optuženog.

16. Odbrana ukazuje i da je optužba pogriješila kada je izostavila imena drugih osoba, obzirom da se optuženom stavlja na teret da je predmetno krivično djelo izvršio u vezi sa članom 29. KZ BiH (saizvršilaštvo).

17. Apelaciono vijeće je donijelo odluku⁸ kojom se odbijaju prigovori odbrane.

Prema ocjeni Apelacionog vijeća izmjene sadržane u drugoj izmijenjenoj optužnici su dozvoljene u skladu sa članom 275. ZKP BiH, te su prigovori odbrane u cijelosti neosnovani iz sljedećih razloga.

18. Odredbom člana 275. ZKP BiH propisano je da ako tužilac ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, može na glavnom pretresu izmijeniti optužnicu. Izmjena se mora kretati u granicama subjektivnog i objektivnog identiteta analogno članu 280. stav (1) ZKP BiH, kojim je propisano da se presuda može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj optužnici. Pitanje subjektivnog identiteta presude i optužbe rješava se provjerom identiteta osobe u pogledu koje je proveden krivični postupak i donesena prvostepena presuda. Objektivni identitet djela je sačuvan ukoliko je djelo u presudi isto ili samo drugačije od onog iz optužbe, ali nikada ne smije biti teže za optuženog od onog iz optužbe.

19. Ukoliko se uporedi činjenični opis prve izmijenjene optužnice broj KT-RZ-80/05 od 13.11.2009. godine, sa činjeničnim opisom sadržanim u drugoj izmijenjenoj optužnici, uočljivo je da tužilac nije izmijenio činjenični opis radnje krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret na način da je optuženom na teret stavio veću kriminalnu količinu, odnosno teže krivično djelo od onog koje mu je potvrđenom optužnicom stavljeno na teret.

20. Najprije, optuženom se drugom izmijenjenom optužnicom na teret stavlja isto krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav (1) tačka h) (progon) KZ BiH u vezi sa članom 29. KZ BiH za koje se teretio i u skladu sa optužnicom od 23.11.2007. godine, potvrđenom 28.11.2007. godine, te prvom izmijenjenom optužnicom od 13.12.2009. godine. Izvršene izmjene nisu prouzrokovale promjenu ocjene i pravne kvalifikacije djela. Stoga, prigovori odbrane kojima se ističe da izmjena optužnice ne smije dovesti do promjene pravne kvalifikacije koja dovodi optuženog u nepovoljniji položaj, nisu osnovani.

21. Nadalje, Apelaciono vijeće nalazi da ostale izmjene sadržane u drugoj izmijenjenoj optužnici predstavljaju preciziranje činjeničnog stanja nakon izvedenih dokaza, te nemaju karakter prekoračenja optužbe, kako to neosnovano odbrana prigovara. Izmjene u činjeničnom stanju se ne odnose na postojanje bitnih elemenata krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret.

22. Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće cijeni da je druga izmijenjena optužnica u potpunosti sačinjena u skladu sa odredbom člana 275. ZKP BiH.

C. UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. Ratno stanje u BiH

23. Apelaciono vijeće nalazi da iz materijalnih dokaza sa sigurnošću proizilazi da je u inkriminisano vrijeme postojalo ratno stanje na teritoriji Bosne i Hercegovine (BiH).

24. Naime, dana 06.04.1992. godine Republika BiH je priznata kao nezavisna država i od tada ona uživa međunarodnopravni legitimitet.

25. Prema nalazu i mišljenju vještaka Radinovića, legitimet je osporavan od strane entiteta pod tadašnjim nazivom Srpska Republika Bosna i Hercegovina. Iz nalaza vještaka proizilazi da se za zvaničnu BiH, ali i za većinu u zapadnom dijelu međunarodne zajednice od tog datuma smatra da je počeo rat u BiH.

26. Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike BiH donijeta je na 16. sjednici Skupštine Srpske Republike BiH od 12.05.1992. godine. U tački 2. te odluke piše: „*Dosadašnje jedinice i štabovi TO preimenuju se u komande i jedinice Vcjske čju će organizaciju i formaciju utvrditi predsjednik Republike.*“ Na istoj sjednici Skupština SR BiH je donijela i odluku o strateškim ciljevima srpskog naroda u BiH, a prvi strateški cilj se odnosio na državno razgraničenje od druge dvije nacionalne zajednice. Izvršni odbor SO Kalinovik je dan prije navedenih odluka Skupštine Srpske Republike BiH donio na osnovu odluke Ratnog štaba SAO Hercegovine naredbu od 11.05.1992. godine, kojom se naređuje svim subjektima privredne i društvene djelatnosti na području opštine Kalinovik da su dužni da pređu na funkcionisanje u ratnim uslovima. (T-233). Prema izvještaju o radu SJB Kalinovik za period od 01.04.1992. godine do 15.08.1992. godine proizilazi da je u mjesecu maju 1992. godine u cijeloj Republici izvršena mobilizacija svih vojnih obveznika srpske nacionalnosti. Komandant Taktičke grupe Kalinovik Ratko Bundalo je dana 11.06.1992. godine, a na osnovu odluke Štaba komande Srpske Republike BiH, donio naređenje kojim se proglašava ratnom zonom teritorija opština Kalinovik i Trnovo. Predsjedništvo BiH je dana 08.04.1992. godine donijelo Odluku o proglašenju neposredne ratne opasnosti.³ Uvidom o Odluku o proglašenju ratnog stanja na teritoriji BiH,⁴ kao i uvidom u Naredbu o proglašenju opšte javne mobilizacije na teritoriji BiH, koje akte je donijelo Predsjedništvo BiH na sjednici od 20.06.1992. godine, proizilazi da je na teritoriji cijele BiH proglašeno ratno stanje.

27. Imajući u vidu navedene materijalne dokaze, Apelaciono vijeće je sa sigurnošću utvrdilo da je u inkriminisanom vremenskom periodu na teritoriji cijele BiH bilo proglašeno ratno stanje, te da je isto bilo proglašeno i u opštini Kalinovik.

28. Iz izvedenih dokaza proizilazi da je u inkriminisano vrijeme postojao širok i rasprostranjen napad protiv civilnog nesrpskog stanovništva, međutim Apelaciono vijeće nije našlo dokazanim da su radnje optuženog činile dio tog napada, što čini jedno od bitnih obilježja krivičnog djela zločina protiv čovječnosti, zbog čega Vijeće nije našlo utvrđenim da se radi o krivičnom djelu zločini protiv čovječnosti, kako se to tvrdi predmetnom optužnicom.⁵

2. Svojtvo i uloga optuženog

29. Na osnovu materijalnih dokaza koji se odnose na personalne podatke za Đorđislava Aškrabu, kao i na osnovu saglasnih iskaza brojnih svjedoka, među kojima su svjedoci A, Hadžić Fezija, Vuković Neđo, Krstović Manojlo i drugi, Apelaciono vijeće nalazi utvrđenim da je optuženi Aškraba Đorđislav, kao rezervni policajac, premješten u vojnu službu i postavljen na mjesto komandira straže u Barutnom magacinu.

---

³ Donijeta 8.04.1992. godine, objavljena u „Službenom listu RBiH“ broj 1/92.

⁴ Donijeta 20.06.1992. godine, objavljena u „Službenom listu RBiH“ broj 7/92.

⁵ Vidi detaljnije par. 68 – 76 ove presude

30. Ova činjenica naznačena je i u Potvrdi SJB Kalinovik koja je izdata 08.04.1993. godine i potpisana od strane načelnika Boška Govedarice,⁶ te na osnovu Personalnog upitnika MUP-a RS od 09.12.1993. godine proizilazi da je optuženi Aškraba u MUP-u RS u SJB Ilidža bio od 01.04.1992. godine do 01.05.1992. godine, da je u SJB Kalinovik bio od 04.05.1992. godine do 07.07.1992. godine, dok je u Vojsci RS bio u VP 7223 od 07.07.1992. godine do 09.09.1993. godine. Poslije toga je do 30.10.1993. godine bio u SJB Foča, a potom je do 09.12.1993. godine ponovo bio u SJB Kalinovik. Također se navodi da je optuženi Aškraba imao povredu koljena.

31. Uvidom u personalni upitnik MUP-a RS Stanica policije KPDG Srbinje za optuženog Đorđislava Aškrabu se vidi da je u rubrici kretanje u službi za istog naznačeno da je u SJB Ilidža bio do 01.05.1992.godine, zatim da je bio u SJB Kalinovik u periodu od 01.05.1992. godine do 28.05.1992. godine, te od 09.09.1993. godine do 24.04.1995. godine. Isti podaci za optuženog Aškrabu su navedeni i u dopisu SJB Kalinovik, koji je upućen CJB Trebinje dana 11.06.1999. godine.

32. Također, iz materijalne dokumentacije proizilazi da je dana 07.08.1992. godine optuženi Aškraba zadobio na radu povredu desne noge i od tada se nalazio na bolovanju, sve do 25.03.1993. godine. Slična potvrda optuženom Aškrabi je izdata od strane SJB Kalinovik 13.09.1993. godine.

33. Nadalje, uvidom u Uvjerenje Ministarstva odbrane RS, Odsjek Kalinovik, proizilazi da je optuženi Aškraba Đorđislav učestvovao u oružanim sukobima na teritoriji BiH u vremenu od 28.05.1992. godine do 09.09.1993. godine neprekidno. U dijelu ovog uvjerenja pod rubrikom „napomene“ stoji da se u ovo vrijeme uračunava i vrijeme provedeno na liječenju.

34. Svjedok Krstović Manojlo je naveo da je početkom augusta sreo optuženog Aškrabu Đorđislava, koji mu je rekao da je komandir straže u Barutnom magacinu, te ga je isti angažovao da u Barutnom magacinu bude stražar. Također, iz iskaza zaštićenih svjedoka A i H proizilazi da je optuženi Aškraba bio komandir straže u Barutnom magacinu u inkriminisano vrijeme.

35. Apelaciono vijeće nalazi da, iako iz izvedenih dokaza proizilazi da formalnopravno nije postojao akt kojim je optuženi Aškraba postavljen za upravnika logora Barutni magacin, iz iskaza saslušanih svjedoka, preživjelog Fejzije Hadžića, ali i stražara Manojla Krstovića, Đoke Andrića, svjedoka I i J, proizilazi da je optuženi djelimično obavljao poslove i dužnost upravnika ovog logora. Iskazi stražara su saglasni u pogledu činjenice da su se unutar Barutnog magacina jedino optuženom obraćali za rješavanje tekućih pitanja, odnosno pitanja koja su se ticala svakodnevnog funkcionisanja ovog logora (nabavka vode, odvođenje zatvorenika, slobodni dani za stražare, raspoređivanje smjena, itd).

---

⁶ Potvrda SJB Kalinovik od 08.04.1993. godine: Optuženi Aškraba Đorđislav prijavio se na rad u Srpsku Stanicu milicije Kalinovik dana 04.05.1992. godine gdje je sve do 07.07.1992. godine obavljao poslove iz nadležnosti javne bezbjednosti, da bi 07.07.1992. godine bio odkomandovan uz saglasnost SJB u vojsku Republike Srpske na poslove i zadatke Komandira obezbjeđenja pritvorenih lica muslimanske nacionalnosti. Optuženi Đorđislav Aškraba je nakon osnivanja MUP-a Srpske Republike privremeno raspoređen na poslove i zadatke pomoćnika komandira SJB Ilidža.

3. Tačka 1. izreke presude: u periodu od 07. jula 1992. godine do 05. augusta 1992.godine, u logoru „Barutni magacin“ držao protivzakonito zatvoreno muško civilno stanovništvo bošnjačke nacionalnosti Kalinovika i okolnih sela i dio zarobljenih civila iz Trnova i Jeleča, opština Foča,

36. Iz iskaza svih saslušanih svjedoka proizilazi da su u periodu od 7. jula do 5. augusta 1992. godine u Barutnom magacinu držani muškarci civili bošnjačke nacionalnosti.

37. Iz izvedenih dokaza proizilazi da je na području opštine Kalinovik, ali i šire (opštine Foča, Gacko, Trnovo) izvršen napad na civilno bošnjačko stanovništvo, te je u tri zatočenička objekta i to: Osnovnoj školi „Miladin Radojević“, zatim u Barutnom magacinu, kao i u pritvorskim prostorijama SJB Kalinovik, bilo neosnovano zatočeno više stotina bošnjačkih civila iz Kalinovika, Gacka, Foče, Nevesinja i Trnova. Vojne i policijske snage u Kalinoviku hapsile su ove civile koji su bježali. Ovakvo činjenično stanje proizilazi iz iskaza mnogobrojnih svjedoka koji su dali svoje iskaze u toku prvostepenog postupka, među kojima su zaštićeni svjedoci F, X, A, Z, H, J, svjedoci Hodžić Fejzija, i drugi (Jašarević Memna, Ćustović Mevlida, Đozo Aziz, Hasanbegović Enesa, Rade Pavlović).

38. Zaštićeni svjedoci A i H, te preživjeli Fejzija Hadžić, potvrđuju da su civili (muškarci) iz osnovne škole “Miladin Radojević” prebačeni u Barutni magacin. Prema definiciji iz člana 3. stav 1. Ženevske konvencije pod pojmom civil podrazumijevaju se osobe koje ne uzimaju učešće u neprijateljstvima, uključujući pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i/ili osobe izbačene iz borbenog stroja,⁷ a tu se podrazumijevaju i lica onesposobljena za borbu.

39. Iz iskaza ovih svjedoka također proizilazi da su oni zatvoreni isključivo iz razloga što su bili Bošnjaci, te da nije postojao zakonit/pravni osnov za njihovo zatvaranje u Barutnom magacinu. Imajući u vidu vremenski period od skoro mjesec dana tokom kojeg su civili zatvoreni u Barutnom magacinu (7. juli do 5. august 1992. godine), Apelaciono vijeće nalazi da je optuženi, pogotovo imajući u vidu njegovo prethodno radno iskustvo kao policajca, te poznavajući lično mnoge od zatvorenih civila, znao da ne postoji zakonski osnov za njihovo zatvaranje, odnosno da se protiv istih ne vodi postupak. Iako iz izvedenih dokaza proizilazi da optuženi nije učestvovao u formiranju logora Barutni magacin, činjenica je da je svojim radnjama pristao na održavanje uspostavljenog nezakonitog zatvaranja civila.

40. Iz iskaza svjedoka Fejzije Hadžića proizilazi da su u početku boravka u Barutnom magacinu zatvorenici imali mogućnost da im članovi porodice donose odjeću, hranu i potrepštine, te da je odnos optuženog, ali i ostalih stražara prema zarobljenima bio korektan. Stoga, Apelaciono vijeće ne nalazi dokazanim da je optuženi svojim radnjama pogoršao status zarobljenika, niti da je dijelio diskriminatornu namjeru progona Bošnjačkog stanovništva, koja je nesumnjivo postojala kod vojnih, policijskih i civilnih struktura, koje su učestvovala u formiranju ovog logora, niti da je činio ili dozvolio fizičko zlostavljanje zatočenih civila tokom zatočeništva, kako se to navodi predmetnom optužnicom.

---

⁷ Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), Predmet *Blagčević i Jokić* - Pretresno vijeće 17.01.2005. godine, paragraf 544

4. Tačka 2. izreke presude: dana 03. augusta 1992. godine iz logora „Barutni magacin“ izveo civile Suljić Remzu, Bičo Nasufa, Rogoj Nezira i Čusto Zaima i predao ih policajcima SJB Kalinovik, koji su ih sa njegovim znanjem odveli da iskopavaju mrtva tijela poginulih srpskih vojnika, na borbenu liniju u rejon Rogoja, opština Kalinovik, a u „Knjigu izlazaka“ upisao da su odvedeni u razmjenu;

41. Svjedok Fezija Hadžić svjedočio je da je 3. augusta 1992. godine u jutarnjim satima optuženi Aškraba došao u Barutni magacin sa spiskom zatvorenika koji su navodno trebali ići na razmjenu. Iz mase je prozvao Remzu Suljića, Nasufa Biču, Nezira Rogoja i Zaima Čustu. Svjedok pojašnjava i da su se zatvorenici, znatizeljni da vide šta se događa, popeli jedni drugima na ramena i vidjeli četiri zatvorenika sa liscama na rukama, koji su stavljeni u policijsko vozilo. Svjedoka Hadžić je po izlasku iz logora saznao da su ta četvorica nađeni mrtvi na Rogoju, vezani.

42. Svjedok Manojlo Krstović koji je 3. augusta 1992. godine bio na straži u logoru potvrđuje svjedočenje Fezije Hadžića. On svjedoči da su četiri zatvorenika izvedena iz logora.⁸ Zaštićeni svjedok J, koji je također obavljao dužnost stražara u Barutnom logoru, potvrdio je da je čuo za odvođenje zarobljenika na Rogoj, ali se nije mogao izjasniti da li je bio na straži kada se odvođenje desilo.

43. Zaštićeni svjedoci A i Z, također svojim iskazima potvrđuju, na osnovu posrednih saznanja, da su četiri zatvorenika odvedena na Rogoj radi iskopavanja mrtvih tijela srpskih vojnika. Zaštićeni svjedok Z navodi da je čuo Boška Govedaricu kako traži nekoliko pari lisica, te da se pričalo da su ove lisice upotrijebljene za četiri zatvorenika, odnosno na Remzi Suljiću, Nasufu Biči, Neziru Rogoju i Zaimu Čusti, koji su s tim liscama ekshumirani. Zaštićeni svjedok A svjedočio je da je Boško Govedarica policajcima naredio da predaju lisice.⁹

44. Nadalje, svjedok A u svom iskazu iznosi i svoja saznanja u vezi pogubljenja ovih zatvorenika, odnosno svjedok je potvrdio da mu je Boško Govedarica povjerio da je Ratko Bundalo lično naredio Bošku da pogubi ove zatvorenike i da je Boško bio lično prisutan u vrijeme kada je izvršeno pogubljenje.

45. Imajući u vidu navedeno, kada se izvedeni dokazi ocjene u međusobnoj povezanosti, proizilazi da je u trenutku odvođenja Remze Suljića, Nasufa Biče, Nezira Rogoja i Zaima Čuste iz logora Barutni magacin bilo poznato, kako stražarima, tako i samom optuženom Đorđislavu Aškrabi da se civili odvođe na iskopavanje leševa srpskih vojnika na borbenoj liniji u rejonu Rogoja.

46. Iz dokaza proizilazi da je naredbu o pogubljenju donio lično komandant Ratko Bundalo, te Apelaciono vijeće ne nalazi dokazanim da je u trenutku odvođenja civila optuženi Aškraba mogao znati da će isti biti pogubljeni.

47. Naime, iz materijalnih dokaza (Knjige izlazaka) proizilazi da je optuženi netačno upisao da se ova četvorica civila odvođe u razmjenu, iz čega proizilazi da je bio svjestan

---

⁸ Predmet X-KR-07/419, svjedok Manojlo Krstović, nastavak glavnog pretresa 23.01.2009. godine, transkript str. 8: „Koliko se mogu sjetiti da je trebalo da one poginule na Rogocju kcji su poginuli da se dovuku u Kalnovik i da je trebalo neko da ide da ih izvuku i dopreme do Kalnovika, toga se mogu sjetiti .“

⁹ Predmet X-KR-07/419, zaštićeni svjedok A, nastavak glavnog pretresa 14.04.2008. godine, transkript str. 102-103

da odvođenje zatvorenih civila na prinudni rad na prvu borbenu liniju, predstavlja kršenje međunarodnog humanitarnog prava, ali ne sa sigurnošću i da je bio svjestan da će biti ubijeni.

48. Svjedoci Akif Mahmutović i Džafer Hubijer potvrđuju kako su nađena tijela četvorice ubijenih. Svjedok Akif Mahmutović, koji je bio pripadnik snaga Armije BiH, koje su se nalazile u Trnovu, svjedoči da je dobio naređenje da preveze nekoliko tijela i sjeća se da su tijela bila vezana po dva i da su imali lisice. Svjedok je izjavio da je tijela, sa mjesta na kojem su pronađena, donio u selo Dujmovići, gdje su i sahranjeni. Nadalje, svjedok Džafer Hubijar svjedoči da se augusta 1992. godine nalazio u selu Dujmovići, kao izbjeglica. Svjedok se sjeća da su ljudi koji su živjeli u selu sahranili izvjestan broj tijela nakon pada Rogoja. Svjedok se također sjeća da je početkom augusta 1992. godine morao da sahrani Zaima Ćustu, koga je svjedok poznavao od prije rata i još tri lica. Svjedok objašnjava da su Zaim Ćusto i još tri žrtve bili po dvojica vezani liscama i da su dva tijela morali da sahrane u jednu grobnicu, jer im nisu mogli skinuti lisice. Tijela su sahranjena u selu Dujmovići.

49. Konačno, u odnosu na ovu tačku optuženja u dokazni materijal su uvedena i četiri zapisnika o ekshumaciji za Remzu Suljića, Nasufa Biču, Nezira Rogoja i Zaima Ćustu.

50. Slijedom navedenog, Apelaciono vijeće nalazi dokazanim van svake razumne sumnje da je optuženi Đorđislav Aškraba dana 03. augusta 1992. godine iz logora Barutni magacin izveo civile Suljić Remzu, Bičo Nasufa, Rogoj Nezira i Ćusto Zaima i predao ih policajcima SJB Kalinovik, koji su ih sa njegovim znanjem i pristankom odveli da iskopavaju mrtva tijela poginulih srpskih vojnika, na borbenu liniju u rejon Rogoja, opština Kalinovik, a u „Knjigu izlazaka“ upisao da su odvedeni u razmjenu.

5. Tačka 3. izreke presude: 5. august 1992. godine

51. Svjedok Fejzija Hadžić u svom iskazu pred sudom naveo je da je 5. augusta 1992. godine u objekat Barutni magacin u jutarnjim satima došao optuženi Aškraba Đorđislav, i nakon uobičajenog razgovora se ponudio da zatvorenima nešto kupi ako imaju para. Od tog trenutka svjedok tvrdi da optuženog Aškrabu nije više viđao u Barutnom magacinu, te da ga prvi put nakon događaja vidi u sudnici.

52. Svjedok detaljno opisuje događaje koji su uslijedili 5. augusta 1992. godine, i to dolazak čovjeka u maskiranoj uniformi, kojeg svjedok opisuje kao bradatog, bucmastog, za kojeg je od drugih zatvorenika saznao da se radi o Peri Elezu i dolazak Milenka Vukovića, zvanog Zeko sa Miljevine.¹⁰ Svjedok navodi da je sa Elezom ušlo još uniformisanih ljudi i da su sa spiska prvo prozvali za navodnu razmjenu: Kurtović Salka, Suljić Safeta, dva brata Karamana Fikreta i Mirsada, Bičo Salka, Hatić Ismeta, Fočo Šabana, Dudo Vehbiju, Sačić Mešu, Hadžić Edina, Mušanović Mustafu, zvani Muća iz Drača i Suljić Hasana. Svjedok pojašnjava da su se momci (zatvorenici), kao i u prethodnim situacijama na isti način uspjeli popeti i vidjeti da ovu grupu tovare na vozilo „sandučar“ – FAP, kao i da su vidjeli da je vozilo otišlo u pravcu puta prema Foči, selu

---

¹⁰ Predmet X-KR-07/419, svjedok Fejzija Hadžić, nastavak glavnog pretresa 29.02.2008. godine, „A to nam je potvrdio i ovaj Hadžić Hasan kcji je idući na opravku imao priliku se kod opravke jednog traktora susreti sa Perom Elezom i Zekom Vukovićem opravjajući taj traktor kad mu je rekao ukoliko ne opravite taj traktor bićete ubijeni“

Jelašca. Poslije izvjesnog perioda čuli su se pucnji, rafalski, ali svjedok pojašnjava da su bili navikli na stalne pucnjave i da nisu odmah pretpostavili šta se dešava, nakon čega se vozilo vratilo u krug logora.

53. Iz iskaza svjedoka Hadžića proizilazi da su po povratku kamiona i povratku Pere Eleza prozvani Sačić Muzafer, Pervan Nedžib i Pervan Zijo, te su ova trojica odvedena u pravcu Kalinovika. U ovom dijelu iskaz svjedoka Hadžića potvrđuje zaštićeni svjedok Z, koji u svom iskazu opisuje kako su navedeni civili maltretirani ispred hotela „Lelija“ u Kalinoviku.

54. Nadalje, iz iskaza svjedoka Fezije Hadžića proizilazi da je prilikom odvođenja druge grupe civila (trojice muškaraca), Pero Elez rekao preostalim zarobljenicima da se sprema da i oni idu u razmjenu u Foču. Međutim, nakon izvjesnog vremena i po ponovnom povratku Pere Eleza, svjedok Hadžić opisuje kako je slijedio utovar preostalih zarobljenika u kamion. Najprije su civilima vezane ruke žicom, i ubacivani su u vozilo pod ceradom koje se nalazilo na samom ulazu u objekat Barutnog magacina. Svjedok također opisuje i kako su on i ostali zatvorenici prilikom izlaska iz objekta tučeni drvenim palicama, natovareni na tri vojna kamiona i odveženi u pravcu Foče. Svjedok opisuje dalji tok događaja i prisjeća se da se kolona vozila u jednom trenutku zaustavila i iz jednog od kamiona su istovarena dvadeset četiri zatvorenika, i to: Enes Hadžić, Esad Hadžić, Hasan Hadžić, Selim Hadžić, Mehmed Ahmethodžić, Avdija Škoro, Salko Vranović, dr. Abdurahman Filipović, Almir Čusto, Husnija Rogoj, Refik Rogoj, Elvir Suljić, Ramiz Suljić, Emir Suljić, Ramo Kurtović, Mirso Suljić, Damir Suljić, Edin Suljić po nadimku Čiča, Sudo Suljić po nadimku Medo, Sado Suljić, Ismet Smječanin, Adil Mulaomerović, Sabahudin Juković i svjedok Fezija Hadžić lično.

55. Navedena lica, uključujući i svjedoka Hadžića, su odvedeni u štalu koja se nalazila pored puta. Izdvojena su četiri muškarca, Edin (Cice) Suljić, Sudo (Mede) Suljić, Elvir Suljić i Mirsad Suljić. Naređeno im je da ostale zatvorenike uvedu u štalu. Nakon što su zatvorenici smješteni unutra, vojnici su zapucali i strijeljali ova četiri muškarca, kao i ostale zatvorenike. Prije nego što su otišli, vojnici su zapalili štalu. Svjedok objašnjava da je, iako ranjen, bio sposoban da iz štale pobjegne kroz otvor na podu. Fezija Hadžić dalje svjedoči da su zatvorenici iz druga dva kamiona posmatrali ubijanje sa ceste, a onda da su odvezeni u pravcu Foče, nakon što je štala zapaljena.

56. Svjedok imenuje lica koja su pobrojana u izreci ove presude, pojašnjavajući da je poznao sve zatvorenike, jer je sa istima bio u logoru od 25. juna do 5. augusta 1992. godine. Svjedok navodi da je kasnije saznao da su isti ubijeni na lokaciji Tuneli. Svjedok je 1999. godine sa predstavnicima Komisije za nestala lica otišao u štalu i u Tunele da identifikira tijela. Identitet ubijenih je potvrđen i na osnovu uložених materijalnih dokaza.¹¹

57. Apelaciono vijeće je u potpunosti poklonilo vjeru iskazu svjedoka Fezije Hadžića, koji je jedini preživio odvođenje iz Barutnog magacina na dan 5. august 1992. godine. Iskaz ovog svjedoka je potvrđen i kroz iskaze svjedoka Manojla Krstovića, Miloša Crnjaka, Đoke Andrića, zaštićenih svjedoka I, J i Z.

---

¹¹ T-95, T-96, T-97, T-98, T-99, T-276, T-40, T-67, T-68, T-69, T-70, T-71, T-72, T-73, T-74, T-75, T-76, T-77, T-78, T-79, T-80, T-81, T-82, T-83, T-84, T-85, T-86, T-87, T-88, T-89, T-127, T-128, T-129, T-130, T-131, T-132, T-133, T-134, T-135, T-136, T-137, T-138, T-139, T-140, T-141, T-142, T-143, T-144, T-145, T-146, T-147, T-148, T-149, T-150, T-151, T-152, T-153, T-154, T-155, T-156, T-157, T-158, T-159, T-160, T-161, T-162, T-163, T-293, T-294, T-297, T-298, T-295.

58. Iskazi svjedoka Manojla Krstovića, te zaštićenih svjedoka I i J saglasni su u pogledu dolaska Pere Eleza i grupe naoružanih i uniformisanih pripadnika njegove jedinice, koji su u tri navrata odveli sve zarobljenike iz logora Barutni magacin, upravo na način kako je to opisao preživjeli svjedok Fejzija Hadžić. Također iz iskaza ovih svjedoka proizilazi da se desetak do petnaest minuta, nakon odvođenja prve grupe od dvanaest muškaraca, čula rafalna paljba, na osnovu čega su stražari (Đoko Andrić, svjedoci I i J) zaključili da su muškarci pobijeni. Svjedok J u svom iskazu opisuje kako su zarobljenici bili zavezani i tučeni palicama prilikom ulaska u kamione.

59. Također i svjedok Miloš Crnjak, koji je bio stražar u Gornjem logoru 5. augusta 1992. godine, u svom iskazu se sjeća da je vidio vojne kamione kako prolaze i idu u pravcu Foče. Kamioni su prevozili zatvorenike iz logora Barutni magacin. Svjedok objašnjava da je vojne kamione sa zatvorenicima vidio dvaput tog dana sa razmakom od dva sata između svakog prolaska. Svjedok se sjeća da su na svakom kamionu bila dva vojnika, ali nije vidio da su zatvorenici bili vezani.

60. Cijeneći navedene dokaze u međusobnoj povezanosti, Apelaciono vijeće nalazi da je sa sigurnošću, odnosno van svake razumne sumnje, dokazano da se odvođenje muškaraca iz Barutnog magacina na dan 5. august 1992. godine dogodilo upravo na način kako to detaljno opisuje preživjeli Hadžić. Male razlike u iskazima svjedoka koji su obavljali stražu (Manojlo Krstović, Đoko Andrić, zaštićeni svjedoci I i J) u pogledu odvođenja muškaraca, te vremenskog razmaka u okviru kojeg su pojedinačne grupe odvođene, nisu od suštinskog značaja, jer iz svih iskaza jasno proizilazi da je riječ o kraćem vremenskom periodu od ukupno nekoliko sati. Također, svjedok Fejzija Hadžić potvrđuje i iskaze stražara u odnosu na činjenicu da oni nisu učestvovali u odvođenju zarobljenika, već da su isti odvedeni od strane Pere Eleza i pripadnika njegove jedinice.

61. Pitanje kojem je Apelaciono vijeće posvetilo posebnu/dužnu pažnju jeste utvrđivanje činjenica u pogledu prisustva optuženog Đorđislava Aškrabe u Barutnom magacinu na dan 5. august 1992. godine. U odnosu na ovu činjenicu, iskaz svjedoka koji su obavljali stražu u Barutnom magacinu djelimično se razlikuju, međutim cijeneći sve dokaze pojedinačno i u međusobnoj povezanosti, Apelaciono vijeće je došlo do zaključka da je optuženi Aškraba bio prisutan određeno vrijeme u Barutnom magacinu 5. augusta 1992. godine.

62. Najprije, iz iskaza svjedoka Fejzije Hadžića proizilazi da je optuženi Aškraba bio prisutan u Barutnom magacinu ujutru 5. augusta 1992. godine, kada je ponudio zatvorenicima da im nešto kupi ako imaju novaca. Cijeneći iskaz ovog svjedoka u cjelini, Apelaciono vijeće ne nalazi razloge koji bi doveli u sumnju vjerodostojnost ovog svjedoka. Iz iskaza svjedoka Đoke Andrića također proizilazi da je vidio optuženog u Barutnom magacinu prije dolaska vojnika koji su odveli sve zarobljenike.

63. Nadalje, iz iskaza svjedoka Đoke Andrića i zaštićenog svjedoka J proizilazi da su i nakon dolaska vojnika vidjeli optuženog u Barutnom magacinu, te su ovi svjedoci saglasni u pogledu činjenice da im je optuženi rekao da se sakrije, odnosno sklone.

64. Analizirajući iskaze svjedoka Fejzije Hadžića, Đoke Andrića i zaštićenog svjedoka J pojedinačno i u međusobnoj povezanosti, Apelaciono vijeće je došlo do zaključka da je optuženi Aškraba bio prisutan u logoru u jutarnjim satima, nakon čega je privremeno napustio logor. Prema iskazu zaštićenog svjedoka J, optuženi Aškraba javio je iz Kalinovika stražarima da će vojnici doći da vode zatvorenike i konačno se vratio u Barutni magacin i bio prisutan u trenutku odvođenja svih zatvorenika (posljednje grupe), kada je stražarima i rekao da se sklone i sam se sakrivši u stražaru. Iz iskaza preživjelog

Hadžića proizilazi da prilikom izlaska iz logora, odnosno ulaska u kamion, nije vidio stražare koje je svakodnevno viđao u logoru, kao ni optuženog, jer su se isti sklonili, a što potvrđuju saglasno svjedok Andrić i zaštićeni svjedok J.

65. Apelaciono vijeće je u cijelosti poklonilo vjeru svjedocima Đoki Andriću i zaštićenom svjedoku J, nalazeći da su njihovi iskazi objektivni, uvjerljivi, u bitnim dijelovima saglasni i vjerodostojni. Činjenica koja je opredijelila ovo Vijeće da pokloni vjeru ovim svjedocima, između ostalog, jeste i ta da ova dva svjedoka nisu dio lokalnog stanovništva i nisu u rodbinskim, niti prijateljskim odnosima sa optuženim, štaviše sa optuženim nisu bili u kontaktu od inkriminisanog događaja. Njihovi iskazi su saglasni sa iskazima ostalih stražara, npr. Manojla Krstovića i svjedoka I u odnosu na dolazak vojnika i odvođenje zatvorenika.

66. U odnosu na alibi za optuženog Aškrabu, Apelaciono vijeće nije poklonilo vjeru svjedoku Manojlu Krstoviću, stražaru koji je također bio na straži u inkriminirano vrijeme. Ovaj svjedok je u svom iskazu tvrdio da optuženi uopšte nije bio prisutan u Barutnom magacinu na dan odvođenja svih zatvorenika, iz razloga što je prema navodima svjedoka optuženi povrijedio nogu dan prije, zbog koje povrede je nosio i gips. Prema ocjeni Apelacionog vijeća, ovakvo činjenično stanje nije potvrđeno iskazima ostalih svjedoka. Štaviše nijedan drugi stražar ne spominje povredu optuženog, niti vezuje njegovo odsustvo za istu, inkriminiranog dana. Iz materijalnih dokaza (ljekarske dokumentacije) proizilazi da je optuženi povredu noge zadobio nakon inkriminiranog događaja, te da se 7. augusta 1992. godine obratio za ljekarsku pomoć, a da je 10. augusta 1992. godine bio na kontroli.

67. Iz izjave koju je zaštićeni svjedok I dao u toku istrage proizilazi da je optuženi (kojeg je tada svjedok oslovljavao kao upravnika Barutnog magacina) bio prisutan u Barutnom magacinu i da je upoznat sa naredbom koju su vojnici imali za odvođenje civila. Međutim, ovaj svjedok je promijenio svoj iskaz na glavnom pretresu, pri tom, prema ocjeni Apelacionog vijeća svjedok nije dao uvjerljivo pojašnjenje razloga mijenjanja svog iskaza.¹²

---

¹² Predmet X-KR-07/419, svjedok I, nastavak glavnog pretresa 15.07.2008. godine, **Svjedok I:** *Je, jesam rekao tako ali sam i ovo re, rekao. Ukoliko je priznao imenovani sada da je upravnik neka bude po njegovim riječima.”; str.98*

Tužilac: *Ovo da je, da se radi o 5.8. dobro. Vi ovde govorite dakle da su došli ovi vojnici što ste i danas rekli i da Vam je saopšteno da imaju naredbu da im se predaju svi zatvorenici. Kažete ja nisam vidio naredbu ali su oni otišli do upravnika i pretpostavljam da je on imao priliku da je vidio. Danas nam to niste kazali. A evo između redova ste i već napomenuli kako, kako on nje bio tu. možete li nam pojasniti. Evo kazali ste da je otišao do upravnika i odnjeli naredbu da je Vi niste vicjeli, ali pretpostavljate da je on. Jesu li oni išli kod upravnika?*

Svjedok: *Ulazili su u zgradu*

Tužilac: *U zgradu, šta znači to, kcji dio zgrade?*

Svjedok: *Zgradu gdje je stražarska služba bila.*

Tužilac: *Da. Ko je tamo bio?*

Svjedok: *Bila su dva, tri čovjeka ne znam tačno kcji su.*

Tužilac: *Pa evo ovde ste kazali da, da je upravnik Aškraba, pa ste onda kazali da su otišli kod upravnika i odnjeli tu naredbu.*

Svjedok: *To sam posle izvjesnog vremena, poslje dugo vremena saznao da, da nje bio tu.*

Tužilac: *Od koga ste saznali to? Od koga ste saznali da nje bio tu?*

Svjedok: *Ne bih o tome, ako, ako je moguće.” Str. 99*

D. PРАВНА ОЦЈЕНА I KВАЛИФИКАЦИЈА

68. Drugom izmijenjenom optužnicom od 30.01.2012. godine, optuženom Đorđislavu Aškrabi je stavljeno na teret krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav (1) tačka h) progon (zatvaranjem i nanošenjem ozbiljnih fizičkih i psihičkih povreda, prisilnim nestankom osoba, ubistvima i drugim nečovječnim djelima slične prirode učinjenim u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušenjem zdravlja) u vezi sa članom 29. KZ BiH.¹³

69. Međutim, Apelaciono vijeće nije prihvatilo pravnu kvalifikaciju iz optužnice, jer nalazi da, iako je postojao širok i sistematičan napad,¹⁴ u ovom postupku nije dokazano da su radnje optuženog činile dio tog napada. Svakako da je zatvaranje civila uslijedilo kao dio širokog i sistematičnog napada, ali nije utvrđeno da je optuženi učestvovao u tom napadu, a nadalje, kada je logor formiran, opet mimo učešća optuženog, i navedena lica zatvorena, optuženi je tek tada postavljen kao razvodnik straže, a faktički i upravnik logora. Također, Apelaciono vijeće cijeni da ni diskriminatorna namjera, koja čini bitni element progona¹⁵ kao zločina protiv čovječnosti, nije dokazana na strani optuženog. Optuženom je bilo poznato da su muškarci u Barutnom magacinu bili zatvoreni iz razloga što su Bošnjaci, međutim optuženi svojim radnjama nije pokazao da dijeli diskriminatornu namjeru, koja je nesumnjivo postojala na strani onih po čijim naredbama je zločin izvršen.

---

¹³ Da bi se krivično djelo okvalifikovalo kao zločin protiv čovječnosti, tužilac mora, pored konkretnih elemenata pojedinačnog djela, dokazati i opšte elemente zločina protiv čovječnosti, i to:

1. postojanje širokorasprostranjenog i/ili sistematskog napada usmjerenog protiv bilo kojeg civilnog stanovništva
2. svijest optuženog o postojanju takvog napada
3. svijest da su radnje optuženog predstavljale dio napada i da je on bio svjestan da njegove radnje predstavljaju dio napada.

¹⁴ Prilikom odlučivanja o postojanju 'napada', prema praksi MKSJ, moraju se uzeti u razmatranje sveukupne okolnosti koje se odnose na postupanje prema ciljnom stanovništvu (stanovništvu koje je predmet napada). Između ostalog, potrebno je uzeti u obzir (1) nezakonito hapšenje i protivpravno pritvaranje civila (*Tužilac protiv Blagcja Simića et al.*, predmet br. IT-95-9-T, prvostepena presuda, 17. oktobar 2003. par. 978-980). (2) osnivanje zatočeničkih objekata u kojima su zatočnici izlagani okrutnom i nehumanom postupanju, mučenju ili ubistvima (Ibid), (3) kidnapovanje/otmica ili prisilne nestanke civila (*Tužilac protiv Fatmira Limaja et al.*, supra par. 199-201, 203, 207-209), (4) rušenje zgrada, kuća i vjerskih objekata (Ibid. u 196. Vidi takođe *Tužilac protiv Mileta Mrksića et al.*, predmet br. IT-95-13/1-T, prvostepena presuda, 27. septembar 2007. par. 465-466 i 472; i *Tužilac protiv Mladena Naletilića et al.*, predmet br. IT-98-34-T, prvostepena presuda, 31. mart 2003. par. 238). (5) progon stanovništva iz područja (deportacija/prisilno premještanje) - *Tužilac protiv Blagcja Simića et al.*, supra par. 979-980., (6) "uvođenje diskriminatornih mjera i 'autoritarnog preuzimanja vlasti'" (*Tužilac protiv Dragana Nikolića*, predmet br. IT-94-2-R61, Pregled Optužnice prema pravilu 61 Pravidnika o postupku i dokazima, 20. oktobar 1995. par. 27.), (7) intenzivno granatiranje područja (*Tužilac protiv Mileta Mrksića et al.*, supra par. 465-466) i (8) pljačkanje/pretresanje kuća (*Tužilac protiv Dragojuba Kunarca et al.*, predmet br. IT-96-23-T & IT-96-23/1-T, prvostepena presuda, 22. februar 2001. par. 573).

¹⁵ Žalbeno vijeće MKSJ je definisalo elemente progona kao zločina protiv čovječnosti, kao radnje ili propust koji su: 1) *de facto* diskriminacija i kojim se uskraćuje ili narušava neko temeljno pravo definisano međunarodnim običajnim ili ugovornim pravom; i 2) izvršeni su hotimično, sa namjerom diskriminacije po jednoj od navedenih osnova, tačnije, na osnovu rasne, vjerske ili političke pripadnosti. (*Tužilac protiv Kvočke i drugih*, IT-98-30/1-A, presuda od 28.02.2005. godine, paragraph 320.)

70. Apelaciono vijeće nalazi da je optuženi radnjama opisanim pod tačkama 1., 2. i 3. izreke ove presude, kršeći pravila međunarodnog prava, za vrijeme rata, učinio protivzakonita zatvaranja, prisiljavanje na prinudan rad, te drugom pomogao u ubistvima, čime je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav (1) KZ SFRJ u vezi sa članom 22. i 24. istog Zakona.

71. Bitni elementi krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva jesu: (1) kršenje pravila međunarodnog prava za vrijeme rata (u konkretnom člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine); (2) da je djelo učinjeno protiv zaštićene kategorije: civila; (3) te da je izvršeno neko od djela propisanih u odredbi člana 142. KZ SFRJ, u konkretnom prisiljavanje na prinudni rad, (pomaganje) ubistva, nezakonito zatvaranje. Imajući u vidu navedeno, Apelaciono vijeće nalazi da su se u konkretnom slučaju stekla sva obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ u vezi sa članovima 22. i 24. KZ SFRJ iz sljedećih razloga.

72. Na osnovu iskaza svjedoka koji su bili stražari u Barutnom magacinu, Apelaciono vijeće nalazi da je optuženi vršeći dužnost komandira straže u logoru za civile Barutni magacin obavljao i poslove upravljanja logorom.

73. Iz izvedenih dokaza proizilazi da je u periodu od 07. jula do 5. augusta 1992. godine u Barutnom magacinu držano protivzakonito zatvoreno muško civilno stanovništvo bošnjačke nacionalnosti Kalinovika i okolnih sela i dio zarobljenih civila iz Trnova i Jeleča. Obzirom na funkciju koju je optuženi obavljao, te imajući u vidu vremenski period u kojem su civili držani u logoru, Apelaciono vijeće nalazi da je optuženi bio saizvršilac, u smislu odredbe člana 22. KZ SFRJ,¹⁶ u zatvaranju civila u Barutnom magacinu, jer je bio svjestan da su civili zatvoreni bez zakonskog osnova, protivzakonito, ali je i pored toga pristao da ih drži u zatočeništvu, koja radnja predstavlja radnju izvršenja. Činjenica da optuženi nije učestvovao u formiranju logora, niti u zatvaranju civila, optuženog ne oslobađa odgovornosti za protivzakonito držanje u zatočeništvu, jer ne postoji obaveza izvršenja nezakonitih naredbi, niti se na istu optuženi može pozivati. Vijeće nije našlo dokazanim da je optuženi odgovoran za uslove u logoru u kojima su zatvorenici držani, te su navodi optužbe u odnosu na ovu inkriminaciju ispušteni kao nedokazani. Naime, Barutni magacin je bio vojni objekat bivše JNA i u potpunosti je zadržan izgled istog, pa je neuslovnost objekta rezultat činjenice da su zatvorenici smješteni u takav objekat, ali bez ikakvog uticaja od strane optuženog, a iz izvedenih dokaza Vijeće je utvrdilo da optuženi svojim radnjama nije doprinio takvom položaju zatvorenika.

74. Dana 03. augusta 1992. godine iz logora Barutni magacin optuženi je izveo civile Remzu Suljića, Nasufa Biču, Nezira Rogoja i Zaima Čustu i predao ih policajcima SJB Kalinovik, znajući pri tom da se civili vode na rejon Rogoja radi iskopavanja mrtvih tijela poginulih srpskih vojnika. Obzirom da iz dokaza proizilazi da je optuženi znao i pristao da se civili vode na borbenu liniju, radi iskopavanja, u odnosu na ovu tačku optuženja, Apelaciono vijeće nalazi da je optuženi postupao kao saizvršilac u odnosu na prisiljavanje na prinudan rad, jer su njegove radnje takve prirode da bez njih izvršenje djela ne bi bilo moguće.

---

¹⁶ Član 22. KZ SFRJ **Saizvršilaštvo**: „Ako više lica, učestvovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način, zajednički učine krivično cjelo, svako od njih kazniće se kaznom propisanom za to cjelo.“

75. Nadalje, Apelaciono vijeće u odnosu na događaje koji su se desili 5. augusta 1992. godine, kada su konačno svi civili odvedeni iz Barutnog magacina, a zatim i ubijeni, nije prihvatilo alibi optuženog, ali ni tvrdnju tužilaštva da je optuženi saizvršilac u navedenim ubistvima, jer iz izvedenih dokaza proizilazi da optuženi nije sa izvršiocima dijelio ubilačku namjeru, a radnje koje je preduzeo nisu bile radnje izvršenja, niti su, imajući u vidu brutalnost i odlučnost izvršilaca da provedu svoju namjeru, značajno doprinijele izvršenju ubistava. Naime, iz izvedenih dokaza proizilazi da je optuženi bio prisutan u Barutnom magacinu na dan 05. augusta 1992. godine. Nadalje, optuženi je omogućio ulazak u Barutni magacin Peri Elezu i drugim neidentifikovanim vojnicima, znajući da su isti dobili odobrenje da preuzmu sve zatvorenike s ciljem njihove likvidacije, a ne razmjene. U prilog ovom zaključku govori činjenica da se optuženi javio iz Kalinovika i naredio da im se omogući ulazak. Ovakvo naređenje je moglo uslijediti samo zato što je tu naredbu dobio od pretpostavljenog Bundala, a zatim, kada se vratio za očekivati je da je od stražara dobio informaciju o sudbini dvije prethodne grupe. Odvođenje posljednje i najveće grupe zatvorenika je sam omogućio, iako je vidio s kakvom brutalnošću postupaju, što nije uobičajeno za pripreme za razmjenu, pri tome rekavši svojim stražarima da se sklone, iako je bio dužan da štiti zatvorenike i suprotstavi se izvršiocima. Ovo Vijeće nalazi da je optuženi takvim radnjama pomogao u ubistvima civila, jer njegove radnje predstavljaju pomagačku radnju uklanjanja prepreka izvršiocima¹⁷.

76. Imajući u vidu sve navedeno, Apelaciono vijeće je optuženog oglasilo krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ (prisiljavanje na prinudan rad, nezakonito zatvaranje i pomaganje u ubistvima) u vezi sa članovima 22. i 24. istog Zakona.

E. PRIMJENA MATERIJALNOG PRAVA

77. Članom 3. KZ BiH propisano je načelo zakonitosti, kao jedno od osnovnih načela krivičnog postupka, koje glasi:

“(1) Krivična djela i krivičnopravne sankcije propisuju se samo zakonom.

(2) Nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna.”

78. Nadalje, članom 4. KZ BiH propisan je princip vremenskog važenja krivičnog zakona, te isti glasi:

„(1) Na učiniteja krivičnog djela primjenjuje se zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela.

---

¹⁷ Član 24. KZ SFRJ **Pomaganje:** „(1) Ko drugome sa umišljajem pomogne u izvršenju krivičnog djela kazniće se kao da ga je sam učinio, a može se i blaže kazniti. (2) Kao pomaganje u izvršenju krivičnog djela smatra se naročito: davanje savjeta ili uputstava kako da se izvrši krivično djelo, stavljanje učiniocu na raspolaganje sredstva za izvršenje krivičnog djela, otklanjanje prepreka za izvršenje krivičnog djela, kao i unapred obećano prikrivanje krivičnog djela, učinioca, sredstava kojim je izvršeno krivično djelo, tragova krivičnog djela ili predmeta pribavljenih krivičnim djelom.”

(2) Ako se poslije učinjenja krivičnog djela jednom ili više puta izmijeni zakon, primjenit će se zakon koji je blaži za učinitelja.“

79. Zakon je u članu 4a) KZ BiH predvidio i izuzetak od primjene članova 3. i 4. KZ BiH, propisujući da:

*„Članovi 3. i 4. ovog zakona ne sprečavaju **suđenje ili kažnjavanje bilo kojeg lica za bilo koje činjerenje ili nečinjenje koje je u vrijeme kada je počinjeno predstavljalo krivično djelo u skladu s općim načelima međunarodnog prava.**“*

80. Dakle, iz navedenih zakonskih odredbi, proizilazi da se, po pravilu, na učinioca krivičnog djela prvenstveno primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja djela (*tempus regit actum*).

81. Od ovog je principa moguće odstupiti jedino u interesu optuženog, odnosno jedino ukoliko se nakon izvršenja djela zakon izmijenio na način da je izmijenjeni zakon blaži za učinitelja. Pitanje koji je zakon blaži za učinitelja rješava se *in concreto*, odnosno upoređivanjem starog i novog (ili novih) zakona u odnosu na svaki konkretni slučaj.

82. Upoređivanje tekstova zakona, međutim, može dati siguran odgovor samo u slučaju ako je novi zakon dekriminisao nešto što je po starom bilo krivično djelo, jer je tada novi zakon očigledno blaži. U svim drugim slučajevima, kada je krivično djelo kažnjivo po oba zakona, potrebno je utvrditi sve okolnosti koje mogu biti relevantne u izboru blažeg zakona, odnosno zakona koji za optuženog daje povoljniji ishod.

83. Koji je zakon blaži zavisi od relevantnih okolnosti. Te okolnosti se prvenstveno odnose na odredbe o kaznama, njihovom odmjeravanju, odnosno ublažavanju (koji je zakon u tom smislu povoljniji), mjerama upozorenja, eventualnim sporednim kaznama, novim mjerama koje se primjenjuju kao zamjena za strožije kazne (npr. rad za opšte dobro na slobodi), mjerama bezbjednosti, pravnim posljedicama osude, da li novi zakon predviđa osnov za isključenje protivpravnosti, krivične odgovornosti ili kažnjivosti, itd.

84. U konkretnom slučaju i zakon koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja djela (KZ SFRJ), jednako kao i zakon koji je trenutno na snazi (KZ BiH), propisuju krivičnopravne radnje za koje je optuženi oglašen krivim kao krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

85. S obzirom na navedeno, jasno je da postoje zakonski uvjeti za vođenje krivičnog postupka protiv počinioca za krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva i njegovo kažnjavanje, imajući u vidu da radnje koje je optuženi poduzeo predstavljaju krivično djelo, kako prema zakonu koji je ranije bio na snazi, odnosno zakonu vremena izvršenja krivičnog djela, tako i prema zakonu koji je trenutno na snazi, dakle zakonu po vremenu suđenja.

86. Dalja procjena koji je zakon blaži za učinitelja vrši se upoređivanjem zapriječenih kazni iz zakona koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja krivičnog djela, sa zakonom koji je sada na snazi.

87. Za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. KZ BiH, propisana je kazna zatvora od najmanje deset (10) godina ili dugotrajni zatvor. S druge strane, za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav (1) Krivičnog zakona SFRJ, propisana je kazna zatvora najmanje pet (5) godina ili

smrtna kazna. Procjena blažeg zakona se uvijek vrši *in concreto*, odnosno, procjenjujući sve okolnosti konkretnog predmeta.

88. U ovom slučaju, prilikom razmatranja koji je zakon primjenjiv na konkretnog počinioca, sud mora izvršiti upoređivanje zapriječenih zakonskih minimuma kazne zatvora za isto krivično djelo i utvrditi koji od njih je blaži za počinioca. Naime, imajući u vidu radnje izvršenja krivičnog djela, oblik učešća optuženog i stepen njegove odgovornosti, odnosno da je optuženi Aškraba oglašen krivim da je kršeći pravila međunarodnog prava, za vrijeme rata, učinio protivzakonita zatvaranja, prisiljavanje na prinudan rad, te drugom pomagao u ubistvima, ovo Vijeće cijeni da se kazna u konkretnom slučaju ima kretati prema zakonskom minimumu zapriječene kazne za navedeno krivično djelo. Kada se navedeno uzme u obzir prilikom upoređivanja zapriječenih kazni prema KZ SFRJ i KZ BiH, u pogledu zakonom propisanog minimuma kazne, lako je utvrditi da KZ BiH nije blaži za učinioca, jer za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva propisuje kao zakonski minimum kaznu u trajanju od deset (10) godina. Iz gore navedenih razloga, a na osnovu člana 4. KZ BiH, Apelaciono vijeće nalazi da je u konkretnom slučaju nužno primijeniti KZ SFRJ, kao zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela, budući da kasnije doneseni zakon, u konkretnom, nije blaži za optuženog Aškrabu.

89. Apelaciono vijeće podsjeća da se i u Odluci Ustavnog suda BiH, AP 1785/06 u paragrafu broj 84. navodi:

„Ipak, različita primjena zakona u sličnim predmetima dozvoljava se ako iza nje stoji razuman i opravdan razlog.“

90. Ovo iz razloga što se jedan te isti zakon može pokazati, u zavisnosti od konkretnih okolnosti, u jednoj situaciji kao blaži, a u više zakona u konkurenciji, potrebno je procijeniti prema kojem zakonu učinilac ima veću mogućnost za povoljniji ishod. Na osnovu svega izloženog, Apelaciono vijeće nalazi da se u odnosu na optuženog Đorđislava Aškrabu, ima primijeniti KZ SFRJ, kao zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

F. ODMJERAVANJE KRIVIČNOPRAVNE SANKCIJE

91. Obzirom na utvrđeno činjenično stanje i nastale posljedice, Apelaciono vijeće je osudilo optuženog na kaznu zatvora u trajanju od 7 (sedam) godina, smatrajući pri tom da je izrečena krivična sankcija srazmjerna težini djela i učešću i ulozi optuženog, te da će se sa istom postići opšta svrha izricanja krivičnih sankcija i svrha kažnjavanja, u smislu odredaba iz člana 33. KZ SFRJ. Na strani optuženog Apelaciono vijeće nije utvrdilo postojanje otežavajućih okolnosti, a od olakšavajućih okolnosti cijeni je da je optuženi porodičan čovjek, ranije neosuđivan.

92. S tim u vezi, u skladu sa sudskom praksom MKSJ, ovo Vijeće je pri ocjeni olakšavajućih i otežavajućih okolnosti, vodilo računa o tome da tužilaštvo mora van

razumne sumnje utvrditi otežavajuće okolnosti¹⁸, dok odbrana mora dokazati olakšavajuće okolnosti putem ocjene vjerovatnoće, odnosno mora biti vjerovatnije da su te okolnosti postojale nego da nisu.¹⁹

93. Iako je optuženi oglašen krivim za veoma teško krivično djelo, ratni zločin protiv civilnog stanovništva, njegovo učešće u najtežim inkriminacijama koje se odnose na odvođenje i ubijanje oko 80 civila, predstavlja saučesništvo pomaganjem u izvršenju krivičnog djela, što znači da optuženi nije dijelio ubilačku namjeru, niti je njegov doprinos bio odlučujući, pa zakonodavac propisuje i mogućnost ublažavanja kazne za ovakvog saučesnika.

94. Na osnovu člana 50. KZ SFRJ, optuženom se u kaznu zatvora uračunava i vrijeme provedeno u pritvoru od 31.08.2007. godine do 12.06.2008. godine, te od 28.08.2008. godine do 21.12.2009. godine, i vrijeme koje provede u pritvoru po rješenju broj S1 1 K 005159 11 Kžk od 18.04.2012. godine do upućivanja na izdržavanje kazne zatvora u trajanju od 7 (sedam) godina.

G. OSLOBAĐAJUĆI DIO IZREKE PRESUDE

95. Apelaciono vijeće nije našlo dokazanim da je optuženi znao da će civili koji su izvedeni iz Barutnog magacina u dane 02. i 04. august 1992. godine biti i ubijeni, jer iz izvedenih dokaza proizilazi da su i prethodno civili izvođeni iz Barutnog magacina na radove, pa i navedena lica, te je u odnosu na ove tačke optuženja ovo Vijeće donijelo oslobađajuću presudu.

96. Naime, iz iskaza svjedoka Fejzije Hadžića²⁰, kao i ostalih svjedoka (Manojla Krstovića, svjedoka I), te iz materijalnih dokaza (Knjige izlazaka iz Barutnog magacina) proizilazi da su civili iz Barutnog magacina izvođeni na radove i nakon čega su vraćani u Barutni magacin. Iz iskaza svjedoka Fejzije Hadžića proizilazi da je 02. augusta 1992. godine optuženi Aškraba prvo pročitao sa spiska imena dvojice zatvorenika: Šemić Aliju i Kečo Vejsila. Nakon izvjesnog vremena, istog dana kad je pao mrak, ta dvojica su vraćena i odvedeni su Osman Mandra i Jakub Muslim. Iz iskaza svjedoka Hadžića, proizilazi da su Šemić i Kečo po povratku ispričali da su bili odvedeni do grupe vojnika, te

---

¹⁸ Dugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, para. 763; drugostepena presuda u predmetu *Kajelijeli*, para. 294

¹⁹ Vidi, npr. drugostepenu presudu u predmetu *Čelebići*, para. 590; drugostepenu presudu u predmetu *Kajelijeli*, para. 294.

²⁰ Predmet X-KR-07/419, svjedok Fejzija Hadžić, nastavak glavnog pretresa 29.02.2008. godine : **Svjedok:** *E vidite, i dok smo bili u školi i dok smo bili u barutnom magacinu jedan brčj zatvorenika pogotovo ovih kcji su bili iz Trnova izlazili su vani, radili su nešto oko kuhirje, c.jepali drva, utovarali*

Tužilac: *Gcje vani? Samo pcjasnite. Da li u krug otkjekta ili?*

Svjedok: *Ne, ne u krug, van otkjekta su odvoženi prema gorrjem logoru gcje je bila kuhinja, ja ne znam gcje je bila kuhinja i to c.jepali drva, kod pekarice c.jepali drva. Jer znam kad bi došli donjeli bi nekada nešto kruha, nešto hjeba, neku konzervu bi ti judi kcji su bili him davali da bi i kasnije od uprave logora bilo zabrarjeno da su se prebirali da nisu mogli ništa unjeti ni što bi im neko dao od tih judi sa kcjima su radili. Znači ti su izlazili*

da su vraćeni, jer nisu mogli da obavljaju poslove, nakon čega su odveli ovu dvojicu mlađih ljudi, vrijednijih ljudi.²¹

97. Također, u odnosu na izvođenje Mustafe Šorlije, Apelaciono vijeće nalazi da nije dokazano da je optuženi u vrijeme izvođenja mogao znati šta će se desiti, pogotovo ako se uzme u obzir da iz iskaza svjedoka Hadžića proizilazi da su pogotovo zatvorenici iz Trnova više puta izvođeni na radove.

98. Stoga, Apelaciono vijeće nalazi da nije dokazano da je optuženi znao ili da je mogao znati da na dane 2. i 4. august 1992. godine izvedeni civili neće biti odvedeni u razmjenu. Iz iskaza preživjelog Hadžića proizilazi da su svi smatrali da će uslijediti razmjena, a prema ocjeni ovog Vijeća, optuženi i ostali stražari imali su korektan odnos prema zatvorenima, u smislu da svojim radnjama nisu otežavali njihov boravak niti uslove, pa nisu postojale ni indicije koje bi ukazivale na postojanje sumnje u tom trenutku da će sudbina izvedenih civila biti drugačija.

H. ODLUKA O TROŠKOVIMA KRIVIČNOG POSTUPKA

99. Cijeneći činjenicu da je optuženi penzioner, slabog imovnog stanja, Apelaciono vijeće je na osnovu člana 188. stav (4) ZKP BiH, optuženog oslobodilo od obaveze naknade troškova krivičnog postupka. U oslobađajućem dijelu, troškovi krivičnog postupka, u skladu sa odredbom člana 189. stav (1) ZKP BiH padaju na teret budžetskih sredstava.

Zapisničar:
Melika Murtezić

**PREDSJEDNICA VIJEĆA
SUTKINJA
Azra Miletić**

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Na osnovu člana 317a. ZKP BiH protiv ove presude dozvoljena je žalba trećestepenom vijeću u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema pismenog otpravka presude.

---

²¹ Predmet X-KR-07/419, svjedok Fezija Hadžić, nastavak glavnog pretresa 29.02.2008. godine, transkript str. 49